

landbouw en visserij

INTERNE MARKT 1992

Zorg voor een
gezond vrij verkeer
van dieren
en dierlijke producten

Strategische verkenning Nr. 1,

Deel 2

Lichttheek

sig : 57x365
bnr :
ex :
hb :
mlv : 8915502

landbouw en visserij

INTERNE MARKT 1992

Zorg voor een
gezond vrij verkeer
van dieren
en dierlijke produkten

Strategische verkenning Nr. 1,

Deel 2

VOORWOORD

Het denkbeeld van één Europese economie met een ongedeelde markt is niet nieuw. Het verdrag van Rome, in 1957 ondertekend, houdt hier al rekening mee. De gemeenschappelijke markt is er nog niet. Vele obstakels staan een vrij verkeer van mensen, goederen, kapitaal en diensten nog in de weg waaronder veterinaire rechtelijke normen. In het "Witboek interne markt" van 1985 van de Europese Commissie wordt een programma voorgesteld om alle belemmeringen vóór eind 1992 op te heffen.

De voorstellen van de Commissie aan de Raad, waarin de nieuwe fundamentele gedachten zijn verwerkt, hopen zich op. Hierdoor dreigt het gevaar dat de inhoudelijke discussie, mede door toename van de tijdsdruk, vervlakt. De contouren van de gedachten van de Commissie omtrent de veterinaire harmonisatie, het verleggen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden en aangepaste besluitvorming op veterinair gebied tekenen zich af. De politieke besluitvorming over de voorstellen dient nog plaats te vinden.

In navolging van de eerder verschenen eerste orientatie op de interne markt is deze studie een voortgangsrapportage van de ontwikkeling op weg naar een vrij handelsverkeer en een verkenning van de zich aftekenende Europese beleidslijnen in de veterinaire sector. Standpunten zijn nog niet bepaald. Getracht wordt richting te geven aan de discussie omtrent de Nederlandse positiebepaling en aan het antwoord van Nederland op de Gemeenschappelijke ontwikkelingen op veterinair gebied.

Drs. P.J.A. van Geldorp

Drs. C.J. Cysouw

INHOUDSOPGAVE

BLZ.

Inleiding	3
1. Stand van zaken	5
1.1 Algemeen	5
1.2 Strategisch document	5
1.3 Nieuwe voorschriften t.a.v. veterinaire controles	7
2 Belang van de Interne markt voor de Nederlandse veterinaire sector	9
2.1 Gezondheidszorg	9
2.1.1 Algemeen	9
2.1.2 De uitroeiing en bestrijding	9
2.1.3 De vrijwaringsmaatregelen	9
2.1.4 Identificatie en registratie	10
2.1.5 Het toevoegingsbeleid	10
2.1.6 Het vaccinatiebeleid	11
2.2 Garanties	12
2.2.1 Algemeen	12
2.2.2 Bedrijfserkenning	12
2.2.3 De status van het bedrijf of regio	13
2.2.4 Het systeem van controle in het handelsverkeer in dieren en dierlijke produkten	14
2.3 Het welzijn van dieren	16
2.3.1 De huisvesting en verzorging van dieren	16
2.3.2 Het transport	17
2.3.3 Het slachten	18
2.4 Het residubeleid	18
2.5 Diergeneesmiddelen	18
3 De Harmonisatie	20
4 Onderzoek	21
5 De financiering	22
6 Het onderlinge informatiesysteem	23
7 Besluitvorming	24
8 De ontwikkelingen in het licht van 1992 in relatie tot bestaande en toekomstige communautaire regelingen	25
Bijlage : Lijst van ziekten (voorstel)	27

INLEIDING

Uitgangspunten van deze studie zijn:

- a. het eerder gepubliceerde rapport "Interne Markt 1992, Zorg voor een gezond vrij verkeer van dieren en dierlijke produkten";
- b. het in 1988 verschenen strategische EG-document "De totstandbrenging van een vrije interne markt in levende dieren, dierlijke produkten en produkten van dierlijke oorsprong".
- c. drie voorstellen tot verordening van de Raad van augustus 1988 betreffende de veterinaire controles.

Traditionele veterinaire begrippen

Het wegvallen der grenzen in de gemeenschap heeft veterinair gezien ingrijpende gevolgen.

Traditionele veterinaire begrippen krijgen een andere inhoud.

Het aloude begrip "wering" van dierziekten, het tegenhouden van dierziekten aan de nationale grenzen, in voorkomend geval, door middel van het instellen van de vrijwaringsclausule, zal in het toekomstige intracommunautaire handelsverkeer van dieren en dierlijke produkten niet meer bestaan.

De grens van bescherming wordt de grens van de regio c.q. het bedrijf.

In plaats van de vrijwaringsclausule komen vrijwaringsmaatregelen, toe te passen door de getroffen Lid-Staat.

Het begrip keuring verliest op zijn minst de helft van zijn betekenis, immers de "invoer"-keuring in het intracommunautaire handelsverkeer vervalt.

De verantwoordelijkheid komt bij de verzendende Lid-Staat te liggen. Keuring zal een onderdeel van de garanties vormen die de verzendende Lid-Staat biedt, naast garanties gebaseerd op de gezondheidsstatus en de erkenning van het bedrijf.

Gezondheidszorg en garantieverzorging

De gezondheidszorg en de garantieverzorging bij verzending zijn met elkaar verweven. Hun effectiviteit is onderling afhankelijk. Hoewel in hoofdstuk 2 van de voor U liggende studie de beide begrippen apart behandeld zijn, moeten ze om bovenstaande reden geïntegreerd worden beschouwd. Enkele onderwerpen onder het ene begrip behandeld, zouden ook onder het andere begrip kunnen vallen en omgekeerd. We denken dan aan de begrippen status van bedrijf c.q. regio en het toevoegingsbeleid.

Dierziektenbestrijding en uitroeiing

De dierziektenbestrijding en uitroeiing zal een regionale kwestie worden. De regio's kunnen in voorkomend geval grensoverschrijdend zijn. De dierziektenbestrijding en uitroeiing zal zich richten op met name genoemde dierziekten, ingedeeld in drie groepen.

Controle

De Commissie zal middels inspecties, ten behoeve van de uniforme toepassing van de controlemaatregelen, controles in de Lid-Staten verrichten en eventueel zelf maatregelen treffen. De Lid-Staten verlenen hierbij de nodige bijstand.

Aandacht wordt besteed aan de toekomstige maatregelen ten behoeve van het welzijn van dieren en het communautaire residubeleid.

Nader wordt ingegaan op algemene aandachtspunten:

- de financiering van het toekomstige veterinaire stelsel;
- het veterinaire onderzoek;
- het communautaire informatiesysteem;
- het begrip harmonisatie in het licht van 1992.

Om te kunnen anticiperen op de op ons afkomende veranderingen en richting te kunnen geven aan de communautaire beleidsvoorstellen, in relatie met de Nederlandse belangen, is voortdurend beleidsmatig overleg binnen de dienst en het departement en met de belangengroeperingen noodzakelijk.

Opgenomen is als bijlage de lijst van ziekten gesplitst in drie groepen. De voor U liggende studie is een momentopname van de elkaar snel opvolgende communautaire ontwikkelingen op veterinair gebied op weg naar en na 1992.

I. STAND VAN ZAKEN

1.1. Algemeen

H 5.1

In hoog tempo tracht de Commissie de harmonisatie op veterinair gebied te realiseren, getuige het grote aantal veterinairerechtelijke ontwerp-verordeningen en -richtlijnen.

In verscheidene van deze ontwerpen tekent zich af hoe de Commissie de Gemeenschap op veterinair gebied ziet op weg naar en na 1992. Deze visie heeft de Commissie meer gedetailleerd verwoord in een in juni 1988 verschenen strategisch document: "De totstandbrenging van een vrije, interne markt in levende dieren, dierlijke produkten en produkten van dierlijke oorsprong" en in drie, direkt daarmee samenhangende, voorstellen voor verordeningen van de Raad inzake de veterinaire controles, van 31 augustus 1988.

In de beleidslijnen komen fundamentele wijzigingen naar voren en wel op het gebied van:

- de keuring en controle;
- de verantwoordelijkheid;
- de bevoegdheden van de Commissie;
- de vereenvoudiging van de procedure;
- de communautaire inspecties.

Dat een en ander een direkte invloed op de nationale regelgeving heeft, spreekt voor zich.

1.2. Een strategisch document

§.1.1

"De totstandbrenging van een vrije interne markt in levende dieren, dierlijke produkten en produkten van dierlijke oorsprong".

Het document gaat uit van een vrij verkeer van dieren en dierlijke produkten onder een beperkt aantal fundamentele voorwaarden.

Deze voorwaarden worden gegarandeerd en gecontroleerd door de certificerende instantie op de plaats van oorsprong en zullen op termijn tevens gelden voor het nationale verkeer. De garanties worden verstrekt mede op grond van controles van het productieproces, de bedrijfserkenning en de gezondheidsstatus van het bedrijf. Ten behoeve van de invoer uit derde landen voorziet het document in een harmonisatie van de invoereisen voor dieren en dierlijke produkten uit de toegestane landen. De controles aan de buitengrenzen worden geüniformeerd en verscherpt.

Ten aanzien van de niet geharmoniseerde gebieden dienen de Lid-Statens voorts de voorschriften van de Lid-Staat van bestemming te respecteren, voor zover deze in het licht van artikel 36 van het Verdrag van Rome te rechtvaardigen zijn.

Het document geeft de noodzaak aan om in alle Lid-Statens vóór 1993 eenzelfde hoog niveau op het gebied van diergezondheid tot stand te brengen. Hierbij denkt de Commissie aan een indeling in drie groepen ziekten. Slechts de ziekten uit deze groepen zullen geharmoniseerd worden en de indeling is afhankelijk van ernst, bestrijdingsmogelijkheden, het economisch belang en het epidemiologisch karakter van de verschillende ziekten.

Groep I wordt gevormd door de aangifteplichtige, besmettelijke epizootische ziekten, die een ernstige bedreiging vormen voor de economie van de Gemeenschap, zoals mond- en klauwzeer, klassieke en Afrikaanse varkenspest, pseudo-vogelpest, vogelpest (zie bijlage).

5. Groep II zijn de aangifplichtige besmettelijke ziekten die een belangrijk effect hebben op bedrijven en dieren, bijvoorbeeld, tuberculose, brucellose en runderleucose, salmonella pullorum en mycoplasma gallisepticum (zie bijlage).

Groep III bestaat uit ziekten waarvoor een aangifteplicht kan worden ingesteld en die op individuele bedrijven worden uitgeroeid op basis van vrijwilligheid. Men denke hierbij onder meer aan de ziekte van Aujeszky en infectieuze bovine rhinotracheïtis (zie bijlage).

In geval van uitbraken zal voor de ziekten uit groep I regionalisatie plaatsvinden, zullen voor die uit groep II bedrijfsbeperkingen worden opgelegd en eventueel vrije gebieden worden ingesteld en zal voor die uit groep III bedrijfsbescherming mogen gelden. Buiten de communautaire wetgeving om, zullen slechts op privaatrechtelijke gronden extra voorwaarden mogelijk zijn. In het document wordt geen expliciete aandacht besteed aan zoönosen.

Het zoönose-aspect van ziekten is in het document niet bepalend voor de vraag of een ziekte ooit wordt opgenomen en zo ja in welke groep de ziekte dan wordt geplaatst. Het is van belang dat dit aspect in de afwegingen wordt meegenomen. Met het oog op de volksgezondheid worden algemene beginselen op het gebied van de hygiëne vastgesteld bij de produktie en het in de handel brengen van met name genoemde produkten van dierlijke oorsprong. De voorschriften en de controle hierop worden vastgesteld en betreffen de hele produktie- en handelsketen. Ze gelden voor nationaal en intracommunautair verkeer, alsmede voor de invoer uit derde landen. De reeds bestaande communautaire wetgeving voor specifieke produkten wordt hieraan aangepast. De afwezigheid van residuen en pathogenen in levensmiddelen zal gegarandeerd moeten worden door controle op afwezigheid aan de bron.

De bestaande voorschriften inzake het welzijn van dieren bij intracommunautair vervoer van dieren zullen ook nationaal gaan gelden.

De welzijnsvoorschriften zullen uitgebreid worden tot de boerderijfase; de huisvesting en verzorging van dieren. De uitvoeringsbepalingen betreffende het verdoven voor het slachten zullen worden vastgesteld.

Om een uniforme toepassing van de veterinaire regelgeving binnen de Gemeenschap te garanderen, zal het systeem van communautaire inspecties binnen de Lid-Staten gehanteerd worden. De Inspectiedienst moet derhalve worden uitgebreid. Deze inspectie zal het gehele gebied der gemeenschappelijke veterinaire wetgeving beslaan.

De Commissie zal voorstellen doen over de medefinanciering van het stelsel, zich richtend op:

- noodmaatregelen bij het optreden van exotische ziekten;
- de uitroeiing van enzoötische dierziekten;
- de volksgezondheidsaspecten;
- de communautaire Inspectiedienst;
- het welzijn der dieren;
- de zoötechniek;
- de identificatie van dieren.

De Commissie spreekt nog niet over registratie.

1.3. Nieuwe voorschriften ten aanzien van de veterinaire controles

§ 1.2

Het goed functioneren van een vrij handelsverkeer in een interne markt, in de lijn van het Witboek en zoals verwoord in het strategisch document, is in sterke mate afhankelijk van een uniforme controle op de plaats van produktie c.q. verzending en van vertrouwen tussen de Lid-Staten onderling.

Hiertoe heeft de Commissie op 12 september 1988 drie voorstellen gedaan betreffende:

1. de veterinaire controles in het intracommunautaire handelsverkeer in het vooruitzicht van de totstandbrenging van de interne markt;
2. de verbetering van de controle op de toepassing van de veterinaire wetgeving;
3. de onderlinge bijstand tussen de administratieve autoriteiten van de Lid-Staten en samenwerking tussen deze autoriteiten en de Commissie.

Deze voorstellen beogen de afschaffing van de veterinaire controles aan de binnengrenzen van de Gemeenschap, de intensivering van controles bij verzending, de organisatie van de controles op de plaats van bestemming en een betere samenwerking tussen de betrokken instanties. Uitgangspunt van de regelingen is dat ervoor gezorgd moet worden dat het vrije verkeer van dieren en dierlijke produkten tot stand komt zonder dat tegelijkertijd ziekten worden verspreid of schade wordt toegebracht aan de gezondheid van mens en dier en zonder dat nieuwe handelsbelemmeringen worden gecreëerd. Rekening wordt gehouden met het welzijn van dieren, belangen van kleine bedrijven en de internationale verplichtingen van de Lid-Staten.

Voorstel 1

Bij het afschaffen van de controles aan de binnengrenzen wordt het zwaartepunt gelegd bij controle op de plaats van verzending en een steekproefsgewijze controle op de plaats van bestemming. Deze laatste heeft een tijdelijk karakter, in die zin dat ze op termijn komt te vervallen. In voorkomend geval zal de controle tijdens vervoer mogelijk moeten zijn. Voor levende dieren zullen eventueel quarantainevoorschriften gelden. De Commissie voorziet vervolgens in een arbitrageprocedure bij geschillen, in een onderling informatiesysteem en in een aanpassing van de vrijwaringsclausule, zodat deze voor de hele sector geldt; horizontale vrijwaringsmaatregelen. Een uitbreiding van haar bevoegdheden acht de Commissie in dit kader nodig. De Commissie moet snel kunnen ingrijpen en ter plaatse adequate maatregelen kunnen vaststellen om te voorkomen dat de Lid-Staten van bestemming zelf maatregelen zullen nemen. Het systeem zal gelden voor de geharmoniseerde en niet geharmoniseerde gebieden, alsmede voor de invoer uit derde landen. Voor de niet geharmoniseerde gebieden dient de Lid-Staat van verzending vooralsnog de voorschriften van de Lid-Staat van bestemming te respecteren, voor zover deze in het licht van artikel 36 van het Verdrag van Rome te rechtvaardigen zijn.

Voorstel 2

Teneinde geüniformeerde en gecoördineerde toepassing van de veterinaire voorschriften te garanderen en onregelmatigheden en fraude te voorkomen doet de Commissie dit voorstel aangaande verbetering van de controle door de Lid-Staten en de communautaire controle daarop door middel van communautaire inspecties ter plaatse.

- De communautaire controle

Deskundigen van de Commissie kunnen inspecties uitvoeren binnen de Gemeenschap en in derde landen. De huidige inspectieregeling zal moeten worden uitgebreid tot de gebieden waarvoor zij tot nu nog niet geldt.

- De controle door de Lid-Staten

Deze moet worden verbeterd. Verbetering behoeven met name:

- a. de controle op de correcte toepassing van de communautaire voorschriften in verband met:
 - de controle op de produktie- en handelsketen;
 - de gelijke eisen voor zowel nationale als communautaire consumptie;
 - de sancties bij overtreding;
- b. de coördinatie tussen de betrokken diensten onderling en met de Commissie. Hiertoe stelt de Commissie een contactpunt per Lid-Staat voor de veterinaire sector voor;
- c. de structuur van de betrokken diensten.

In dit voorstel is tevens opgenomen dat de controle zal gelden voor zowel geharmoniseerde als niet geharmoniseerde goederen. Dit veronderstelt een efficiënt informatiesysteem tussen de Lid-Staten.

Voorstel 3

Het derde voorstel heeft betrekking op de onderlinge bijstand tussen de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten en de samenwerking tussen de Lid-Staten en de Commissie.

De verbetering van de controles door de verzendende Lid-Staat en de communautaire controle hierop zal het vertrouwen moeten doen toenemen. Bovendien hecht de Commissie aan maatregelen ter bevordering van dit wederzijds vertrouwen tussen de diensten van de verschillende Lid-Staten. Hiertoe worden referentielaboratoria aangewezen, referentie-analysemethoden voorgeschreven, communautaire studiebijeenkomsten en werkvergaderingen gehouden en zal de uitwisseling van ambtenaren worden bevorderd.

5.2

II. BELANG VAN DE INTERNE MARKT VOOR DE NEDERLANDSE VETERINAIRE SECTOR

2.1. Gezondheidszorg

Bestrijding en uitroeiing van dierziekten en de vrijwaringsmaatregelen.

2.1.1. Algemeen

Vóór 1993 dient een goede en zoveel mogelijk gelijke diergezondheidssituatie in de gehele Gemeenschap verwezenlijkt te zijn. De bestaande verschillen tussen de Lid-Staten ten aanzien van de dierziektensituatie kunnen de voltooiing van de interne markt in de weg staan. Stringente maatregelen zijn vereist om de dierziekten uit te roeien, alsmede maatregelen om de verspreiding van eventueel voorkomende dierziekten te beperken. Daarbij speelt de wijze van bestrijding een grote rol met name het al dan niet toestaan van vaccinaties. De bestaande vrijwaringsclausule wordt vervangen door de vrijwaringsmaatregelen.

2.1.2. De uitroeiing en bestrijding.

De dierziektebestrijding en uitroeiing zal bij het wegvallen van de grenzen een regionale kwestie worden, hetgeen een verdere samenwerking tussen de Lid-Staten onderling inhoudt. Een sluitend identificatie- en registratiesysteem is in deze essentieel.

Voor de ziekten van groep I en II (zie hoofdstuk 2.2.) zullen communautaire regionaal geldende maatregelen ten behoeve van de uitroeiing en bestrijding van kracht zijn. Voor deze ziekten zal aangifteplicht bestaan.

Voor de ziekten van groep ~~II~~ zullen in communautair verband minimumvoorwaarden voor de uitroeiing en bestrijding worden gesteld. Deze minimumvoorwaarden gelden op bedrijfsniveau en hebben betrekking op :

- de testprocedure
- het opruimen van besmette dieren
- het in stand houden van de vrije status
- het aantonen van de status via screening en monitoring
- het toevoegingsbeleid

Aangifteplicht kan voor deze groep worden ingesteld.

De Lid-Staten moeten de voortgang van het programma ten aanzien van de bestrijding van de ziekten van groep III, goedgekeurd via een PVC-procedure, iedere drie maanden aan de Commissie melden.

2.1.3. De vrijwaringsmaatregelen

Slechts in verband met de invoer van dieren en dierlijke produkten uit derde landen zal het begrip wering zijn traditionele betekenis behouden en wel op communautair niveau. Ziekten worden aan de buitengrens tegengehouden.

In het intracommunautaire handelsverkeer komt de verantwoording bij de verzendende Lid-Staat te liggen. Deze legt beperkende maatregelen op bij het voorkomen van een ziekte ter preventie van de verspreiding ervan.

Deze beperkende maatregelen gelden voor bepaalde gebieden in verband met ziekten van groep I en eventueel groep II of voor bepaalde bedrijven in verband met ziekten van groep II.

De betrokken Lid-Staat vrijwaart de rest van het eigen grondgebied en de andere Lid-Statens. De traditionele vrijwaringsclausule gaf een Lid-Staat de mogelijkheid zich zelf te vrijwaren van de insleep van een dierziekte, die elders in de Gemeenschap optrad, door de invoer uit de getroffen Lid-Staat of een deel ervan te verbieden. Deze traditionele vrijwaringsclausule komt te vervallen.

Slechts in verband met de invoer uit derde landen blijft zij gehandhaafd.

In de nieuwe opzet kan de Commissie ook zelf maatregelen nemen indien zij, na een eventueel bezoek ter plaatse, van mening is dat de genomen maatregelen ontoereikend zijn. Een en ander wordt dan via een PVC-procedure bevestigd, gewijzigd of ingetrokken.

Er wordt een lijst opgesteld van de ziekten waarop deze maatregelen van toepassing kunnen zijn. Bij de keuze van de ziekten wordt dan rekening gehouden met de besmettelijkheid van de ziekte, het economische belang ervan en de mogelijkheid van overdraagbaarheid op de mens (zoönoses).

2.1.4. Identificatie en registratie

Ten behoeve van de bestrijding, uitroeiing en vrijwaringsmaatregelen van de drie groepen ziekten is een sluitend identificatie- en registratiesysteem een absolute voorwaarde. Identificatie en registratie wordt voorgeschreven in drie bestaande richtlijnen van de Raad. Het betreft richtlijnen die het gebruik bij dieren van hormonale en thyreostatische stoffen en het onderzoek van dieren en vers vlees op residuen regelen.

Het beleid van de Nederlandse overheid is er op gericht een verbeterd systeem voor runderen en varkens op zo kort mogelijke termijn ingang te doen vinden. Met het geavanceerde systeem dat ons in Nederland voor ogen staat, zal de Nederlandse veehouderij in de Gemeenschap een voortrekkersrol vervullen en als zodanig een voorsprong hebben. De Commissie is doordrongen van het belang van een goed identificatiesysteem, doch laat zich nog niet uit over de noodzakelijkerwijs daaraan verbonden registratie.

2.1.5. Het toevoegingsbeleid

Naast een screenings- en monitoringssysteem is voor het behoud van de bedrijfs- c.q. regiostatus een gecontroleerd toevoegingsbeleid onontbeerlijk. Op het begrip bedrijfs- en regiostatus wordt nader ingegaan in 2.2.3., onder: Garanties, status van bedrijf en regio. In deze heeft het Nederlandse bedrijfsleven ervaring. Te denken valt bijvoorbeeld aan brucellose en tuberculose bij rundvee (witte verklaringen), het zwagerziektebestrijdingsprogramma en het salmonella pullorum- en mycoplasma gallisepticumprogramma (C.R.D.).

Momenteel hanteert de Stichting Gezondheidszorg voor Dieren in het toevoegingsbeleid van runderen, hetgeen is gericht op risicodieren, een systeem van onderzoek op brucellose, tuberculose en leucose vóór toevoeging na import. Voor dit systeem zal na 1992, wanneer de grens van bewaking automatisch de bedrijfsgrens wordt, geen plaats meer zijn.

In deze zal de private sector zelf haar maatregelen moeten nemen. Maatregelen die niet strijdig mogen zijn met die van de Europese Gemeenschap. Het EG-gezondheidscertificaat moet immers worden gerespecteerd.

De additionele voorwaarden ten aanzien van groep III, die de Lid-Staat van bestemming ten behoeve van de participerende bedrijven mag eisen, worden via een PVC-procedure vastgesteld en mogen niet uitgaan boven de nationaal geldende voorwaarden, en zullen dus nationaal ook moeten gelden.

2.1.6. Het vaccinatiebeleid

Zoals in de verkennende studie van mei 1988 reeds is vermeld, bestaat er een aanzienlijk verschil in het vaccinatiebeleid tussen de Lid-Staten. Het betreft een verschil in vaccinatie-beleid ten aanzien van geharmoniseerde ziekten (bijvoorbeeld mond- en klauwzeer), maar ook voor niet geharmoniseerde ziekten (infectieuze bovine rhinotracheïtis, ziekte van Aujeszky). Erkend moet worden dat landen die geïnvesteerd hebben in de verbetering van hun dierziekten-situatie en op grond daarvan tegen bepaalde ziekten niet (meer) vaccineren, het recht moeten hebben die situatie te beschermen. Deze visie deelt de Commissie, ook gezien haar streven te harmoniseren op hoog niveau. Het hoogste niveau bereikt door één der Lid-Staten.

Op dit moment heeft dit voor de diersoorten, waarvoor het handelsverkeer is geharmoniseerd (runderen, varkens) de consequentie dat landen, waar niet tegen mond- en klauwzeer of klassieke varkenspest wordt gevaccineerd, geen importen van levend vee en vlees uit landen waar wel tegen deze ziekten wordt gevaccineerd, anders dan via stringente voorwaarden, behoeven toe te laten.

Het gevaar dreigt dat een dergelijke aanpak ook voor andere ziekten zoals ziekte van Aujeszky en infectieuze bovine rhinotracheïtis zal gaan gelden. De ontwerp-handelsverordening pluimvee voorziet in een dergelijke maatregel voor pseudo-vogelpest (NCD). In dit kader moet de beleidsoverweging van de Nederlandse overheid de vaccinatie tegen mond- en klauwzeer te beëindigen dan ook worden gezien.

De Commissie zal, mede gezien de complexe mond- en klauwzeerproblematiek, dit jaar met een voorstel komen betreffende het mond- en klauwzeervaccinatiebeleid in de Lid-Staten.

Enkele Lid-Staten menen dat na de stopzetting van vaccinatie elke Lid-Staat het recht moet blijven behouden om zelf over het toepassen van noodvaccinaties te beslissen.

Voor exotische ziekten in het algemeen moeten we ons afvragen of een gerichte preventieve routinematige vaccinatie gehandhaafd moet blijven. Dit zal afhangen van een risico- en een kosten/baten-analyse. Wijst een dergelijke analyse uit dat de vaccinatie gehandhaafd moet blijven, dan verdienen de zogenaamde discriminatievaccins* de voorkeur.

* *Discriminatievaccins zijn vaccins die antistoffen opwekken die onderscheiden kunnen worden van antistoffen opgewekt door de ziekte zelf.*

Het gebruik van discriminatievaccins kan in de toekomst een ander vaccinatiebeleid gericht op uitroeiing of bewaking van ziekten initiëren. Zo verdienen discriminatievaccins voor die ziekten waarvan de verwekker met enige regelmaat in de Gemeenschap voorkomt (groep III) de voorkeur. In het programma zal dan moeten worden afgewogen of het beleid gericht zal zijn op uitroeiing of op beheersing van de ziekte. Het onderzoek naar en de acceptatie van het gebruik van discriminatievaccins verdient gestimuleerd te worden, ook in communautair verband.

Voor de ziekte van Aujeszky zal de Commissie omtrent het gebruik van discriminatievaccins het Wetenschappelijk Veterinair Comité (WVC) om advies vragen.

De Commissie is voornemens een strategische voorraad van vaccins tegen ziekten, waartegen de routinematige vaccinatie op communautair niveau wordt verboden, op te slaan (de vaccinbanks).

Het onderhouden van een dergelijke voorraad zal eventueel gefinancierd worden uit het op te richten Veterinaire Fonds.

2.2. Garanties: keuringen en controle

2.2.1. Algemeen

De gezondheidsstatus van dieren en dierlijke produkten bestemd voor het communautaire handelsverkeer wordt gegarandeerd door een gezondheidscertificaat voor levende dieren en een merk voor dierlijke produkten.

Niet te merken produkten zullen ook door een gezondheidscertificaat worden begeleid. Op termijn zal het gezondheidscertificaat vervangen worden door een vervoersbewijs.

Het welzijnscertificaat zal komen te vervallen voor bepaalde transporten (zie hoofdstuk : het welzijn van dieren).

De gegeven garanties zijn gebaseerd op keuringen op de plaats van verzending, de gezondheidsstatus van het bedrijf, en op een systeem van erkenning van het bedrijf van productie c.q. van verwerking, dus een controle van het gehele productieproces. Dit sluit aan op onze gedachte over Integrale Keten Bewaking. Deze procedures vallen onder de verantwoording van de nationale overheid.

Eenzelfde systeem zal gelden voor importen in de Gemeenschap uit toegestane derde landen, zij het dat hier aanvullend een fysieke, een identiteits- en een documentencontrole zal geschieden aan de buitengrenzen.

2.2.2. Bedrijfserkenning

Het systeem van erkenning wordt reeds gehanteerd in de Richtlijn vlees en vleesprodukten, in de Richtlijn warmtebehandelde melk en zal onder andere gelden voor het handelsverkeer in sperma, embryo's, pluimvee, vis(produkten) en eiprodukten. De bedrijfserkenning zal geschieden door de nationale autoriteiten.

In de beleidsoverweging is het van belang zich te beraden op de vraag welke instantie verantwoordelijk is voor de bedrijfserkenning. Dit zal afhangen van de eisen gesteld in de verordeningen of richtlijnen, de gevraagde vakkennis, de kwalificatie van personeel en de structuur van de diverse nationale organisaties.

De erkenning van bedrijven (verwerkingsbedrijf en eventueel primair produktiebedrijf = boerderij) zal geschieden volgens communautair vastgelegde normen voor de geharmoniseerde gebieden. Daar waar geen harmonisatie heeft plaatsgevonden, dient de verzendende Lid-Staat bij bedrijfserkenning de normen van de ontvangende Lid-Staat te hanteren.

Wanneer een Lid-Staat na controle op de plaats van bestemming van mening is, dat een bedrijf in de verzendende Lid-Staat niet aan de normen voldoet, volgt een procedure. In deze procedure neemt de Lid-Staat van verzending maatregelen, eventueel in overleg met de ontvangende Lid-Staat, na, in voorkomend geval, een gezamenlijke inspectie ter plaatse.

Kan het geschil niet worden opgelost, dan neemt de Commissie, na een inspectie ter plaatse, via een PVC-procedure, een beslissing. Deze beslissing kan in het uiterste geval een verbod van verzending inhouden.

2.2.3. De status van het bedrijf of regio

Voor de ziekten uit groep II en, in voorkomend geval, voor de ziekten uit groep III zal de bedrijfs- en eventueel de regiogezondheidsstatus moeten kunnen worden gegarandeerd. Hiertoe zal een screenings- en monitoringssysteem moeten worden opgezet. Voor een gedeelte wordt een dergelijk systeem al toegepast in Nederland.

We denken dan wederom aan het zwoegerziektebestrijdingsprogramma voor schapen, de bewakingsprogramma's voor salmonella pullorum en mycoplasma gallisepticum geregeld in de Teeltregeling van het Produktschap voor Pluimvee en Eieren en het tuberculose- en brucellosebewakingsprogramma voor runderen beheerd door de Stichting Gezondheidszorg voor Dieren. Het screenings- en monitoringsprogramma voor runderleucose is vastgelegd in de per 1 juli 1990 van kracht wordende Leucose-richtlijn, ingebouwd in Richtlijn 64/432/EEG. Voor bepaalde visziekten en nog niet met name genoemde pluimveeziekten zullen in de toekomst dergelijke programma's ontwikkeld moeten worden. Dit zal dan ook gelden voor die ziekten in groep III die het Nederlandse bedrijfsleven, eventueel met behulp van voorwaardescheppende assistentie van de overheid, wenst uit te roeien of te bestrijden. Daarbij wordt gedacht aan ziekten als infectieuze bovine rhinotracheïtis, de ziekte van Aujeszky.

De wens een dergelijke op bedrijfsniveau belangrijke en op basis van vrijwilligheid te bestrijden ziekte aan te pakken, zal moeten worden afgewogen en getoetst aan de criteria vastgesteld door de Commissie, daar het Permanent Veterinair Comité haar goedkeuring aan het programma moet geven.

De criteria hebben betrekking op:

- de verspreiding van de ziekte;
- de reden waarom het programma wordt uitgevoerd met inbegrip van het belang der ziekte en een positieve kosten/baten-analyse;
- de gebieden waar het programma wordt uitgevoerd;
- de categorieën van bedrijven die participeren;
- de testprocedures;
- de regels bij verlies van status;
- de controle-procedures van het programma (screening en monitoring);

- de aangifteplicht van de ziekte;
- de regels bij toevoeging aan het bedrijf.

In de afweging zal moeten gelden dat een gunstige status van een groep bedrijven ten aanzien van een bepaalde ziekte een gunstig effect zal hebben op de concurrentiepositie, doch dat dergelijke bedrijven zich ook kunnen isoleren in hun toevoegingsbeleid. Vergelijk de moeilijkheden bij genetische verbetering in Australië en Nieuw-Zeeland in verband met hun zeer strenge importbeleid.

De Commissie voorziet, zoals gezegd, in de op te leggen criteria voor de beoordeling van een programma naast technische criteria in verband met de uitvoering, ook in een positieve kosten/baten-analyse.

Alvorens te investeren in een programma zal het nationale bedrijfsleven en eventueel de nationale overheid zich moeten vergewissen van de haalbaarheid en het economisch belang van het programma.

De Commissie gaat er van uit dat de lijst van ziekten uit groep III beperkt dient te blijven. De beperking kan gerealiseerd worden door de criteria op een hoog niveau te brengen. Opgemerkt dient te worden dat het vrij zijn van een aantal ziekten, waaronder de genoemde ziekten uit groep III, dwingend is voor bepaalde uiterst gespecialiseerde bedrijven zoals KI-stations, in verband met de voor hen benodigde status ten behoeve van het intracommunautaire handelsverkeer.

2.2.4. Het systeem van controle in het handelsverkeer in dieren en dierlijke produkten

Met betrekking tot het intracommunautair handelsverkeer kennen we na 1992 alléén nog de controle op de plaats van verzending. Gedurende een overgangsfase, tot en met 1992, zal een repressieve steekproefsgewijze controle op de plaats van bestemming en ook na 1992 in sommige gevallen tijdens transport mogelijk zijn.

Ten behoeve van de invoer van dieren en dierlijke produkten uit derde landen in de gemeenschap zal een uniforme en strenge controle aan de buitengrensposten worden uitgevoerd.

Controle houdt in:

- documentencontrole;
- identiteitscontrole;
- fysieke controle (keuring) met eventueel monsternamen.

A. De controle bij verzending in het intracommunautair handelsverkeer.

- De geharmoniseerde sectoren.

De controle door de verzendende Lid-Staat op dieren en dierlijke produkten in deze sectoren geschiedt via de aanwijzingen van de betrokken regelingen.

- De niet geharmoniseerde sectoren.

De verzendende Lid-Staat ziet erop toe dat de dieren en dierlijke produkten beantwoorden aan de voorschriften van de Lid-Staat van bestemming, voor zover niet strijdig met artikel 36 van het Verdrag van Rome. Deze voorschriften moeten aan de Lid-Staten bekend gemaakt worden via een communautair geautomatiseerd communicatiesysteem.

De fysieke controle van de dierlijke produkten (niet geharmoniseerd, intrahandel), die een bewerking hebben ondergaan en bestemd zijn voor de humane consumptie, zou gebaseerd kunnen worden op GMP (Good Manufacturing Practice). Het oude systeem van partijbemonstering vóór verzending kan dan worden verlaten. GMP heeft als doel het produktieproces te beheersen en te controleren. De controle vindt plaats door bemonstering per produktiecharge door het bedrijfsleven zelf. De keurende instantie controleert vervolgens het door het bedrijfsleven toegepaste controlesysteem. Dit systeem vindt toepassing in Nederland in de grotere verwerkingsindustrieën. Voor bepaalde dierlijke produkten, waaronder sperma en broedeieren, kan certificering op afstand mogelijk worden.

Voor de niet geharmoniseerde dierlijke produkten ten behoeve van het intraverkeer, die geen bewerking hebben ondergaan en bestemd voor humane consumptie (bijv. consumptie-eieren) en de dierlijke produkten niet bestemd voor humane consumptie heeft de Commissie nog geen controlesysteem ontwikkeld.

B. De controle betreffende de invoer uit derde landen.

- Levende dieren: de keuring en controle zal aan de buitengrenspost dienen te geschieden. Hoe een en ander wordt gestructureerd, is niet bekend.
- Dierlijke produkten (inclusief produkten van plantaardige oorsprong met invloed op de diergezondheid!): De Commissie stelt een systeem voor waarin onderscheid wordt gemaakt tussen geharmoniseerde en niet geharmoniseerde produkten. Voor wat betreft de bestemming wordt onderscheid gemaakt tussen invoer in het land waar de buitengrenspost is gelegen, de intracommunautaire transit, de transit naar een ander derde land en douaneopslag. De keuring en controle geschiedt dan aan de buitengrenspost of in de onmiddellijke nabijheid ervan, met dien verstande dat niet geharmoniseerde goederen bestemd voor een andere Lid-Staat en de goederen bestemd voor een ander derde land fysiek gekeurd worden in het land van bestemming.

Opgemerkt dient te worden dat het systeem te weinig rekening houdt met bestaande handelsactiviteiten in verband met de dierlijke produkten, andere dan vlees en vleesprodukten. Voor de niet geharmoniseerde goederen is wederom het communautaire geautomatiseerde informatiesysteem van wezenlijk belang.

Voor wat betreft de aangewezen buitengrenspost zullen faciliteiten geschapen dienen te worden. De Commissie overweegt of met betrekking tot de financiering hiervan een beroep kan worden gedaan op het in te stellen Veterinaire Fonds. Zeker is dat slechts die grensposten aangewezen worden die aan de facilitaire voorwaarden voldoen. De faciliteiten hebben betrekking op opslag, quarantaine en onderzoek (waaronder monsternamen).

C. De steekproefsgewijze repressieve controle en de controle tijdens vervoer.

- De mogelijkheid van steekproefsgewijze repressieve controle op de plaats van bestemming wordt als een over-

gangsmaatregel beschouwd tot na 1992. Daar waar een ernstig vermoeden van onregelmatigheden bestaat, is controle tijdens transport mogelijk.

Wordt tijdens een dergelijke controle een ernstige besmettelijke ziekte vastgesteld, dan worden de dieren geslacht of vernietigd of, in geval van verdenking in quarantaine geplaatst. Mochten de documenten niet in orde zijn, dan moeten de Lid-Staten van bestemming en van verzending gezamenlijk tot een oplossing komen (regularisatie van de documenten).

Indien de regularisatie niet kan plaatsvinden of zich andere onregelmatigheden voordoen, wordt besloten tot:

- terugzending
- destructie
- quarantaine (levende dieren)
- andere gebruiksbestemming der goederen.

D. De personele consequenties:

- De personele consequenties van de voorgestelde systemen zijn niet geheel duidelijk.

Voor de controle op de buitengrenspost denkt de Commissie aan drie mogelijkheden:

- Communautaire controle
- Controle door de Lid-Staat waar de buitengrenspost is gelegen met een financiële tegemoetkoming door de Gemeenschap
- Instelling van een communautair agentschap.

In alle gevallen zal het bedrijfsleven via heffingen een groot deel van de activiteiten medefinancieren. Controle ten behoeve van het intraverkeer wordt uitgevoerd door de autoriteiten van de verzendende Lid-Staat.

Op de vraag welke kwalificatie het controlerend personeel moet hebben is nog geen éénduidig antwoord.

Voor wat betreft de levende dieren, vlees en vleesprodukten, sperma en embryo's wordt vastgehouden aan dierenartsen. Daar waar het dierlijke produkten betreft neigt de Commissie ernaar anderen dan dierenartsen als competent te beschouwen. Ook speelt de Commissie met de gedachte veterinaire of ander hulppersoneel in te schakelen.

2.3. Het welzijn van dieren

De huisvesting en verzorging van dieren, het transport en het slachten.

2.3.1. De huisvesting en verzorging van dieren

Op dit moment bestaat er één communautaire regelgeving op dit gebied, namelijk Rl. 86/113/EEG, met betrekking tot de huisvestingseisen voor legpluimvee in batterijen.

Ontwerp-regelgevingen voor de huisvesting en verzorging van varkens en mestkalveren zullen binnenkort worden ingediend bij de Raad.

De beide voorstellen lopen qua inhoud bijna parallel aan de Nederlandse opvattingen.

De verwachting is dat de ontwerp-regelgeving met betrekking tot de huisvesting en verzorging van varkens in de komende procedure niet al te grote weerstand zal ondervinden; het ontwerp ten aanzien van kalveren zal naar verwachting bij een aantal Lid-Staten op weerstand stuiten.

Soortgelijke verordeningen met betrekking tot nertsen, vossen, pluimvee en eventueel konijnen kunnen verwacht worden.

Van belang is gebleken de rol van het onderzoek bij het tot stand komen van de Commissievoorstellen. In dit onderzoek is Nederland vaak toonaangevend geweest.

Het Nederlandse onderzoek is er vooral op gericht aanvaardbare alternatieven te ontwikkelen voor de systemen waarbij het welzijn in het geding is. Continuering van dergelijk onderzoek, kan de Nederlandse zaak dienen.

2.3.2. Het transport

De communautaire regelgeving ten aanzien van welzijnsaspecten bij transport voor alle landbouwhuisdieren zal aangepast en vernieuwd worden.

Er wordt naar gestreefd de kwaliteit bij vertrek op een hoog niveau te brengen.

Er zal aandacht besteed worden aan de normen ten aanzien van:

- de transportmiddelen en de inrichting ervan;
- de beladingsgraad;
- de tijdsduur van transport in relatie tot eisen betreffende voederen en drinken (bij een transportduur van langer dan 24 uur zal voederen en drinken op erkende locaties dwingend voorgeschreven worden);
- De normen voor communautair en nationaal vervoer zullen gelijkgeschakeld worden.

Voor ogen staat dat het welzijnscertificaat slechts nodig zal blijven voor transporten van langer dan 24 uur en bij invoer uit derde landen en uitvoer naar die landen.

De navolgende controles zijn noodzakelijk :

- a. controle van alle transporten op de plaats van verzending;
- b. controle van alle transporten van slachtdieren op de plaats van bestemming. Dit is niet in overeenstemming met de algemene visie van de Commissie zoals deze verwoord is in het strategische document en de controleverordeningen.
- c. steekproefsgewijs controle op de plaats van bestemming bij transport van fok- en gebruiks- dieren, op markten en verzamelplaatsen, drink- en voederplaatsen en gedurende transport bij vermoeden van onregelmatigheid.
- d. de controle bij invoer uit derde landen. Deze zal geschieden op aangewezen grensposten. Nieuwe faciliteiten zullen hiervoor moeten worden geschapen.

2.3.3. Het slachten

De Commissie heeft thans in voorbereiding een regelgeving inzake het welzijn van dieren (inclusief nertsen, vossen en konijnen) met betrekking tot de bedwelming vóór het slachten of doden.

Normen en voorschriften worden geformuleerd ten aanzien van:

- bedwelgingsapparatuur;
- faciliteiten van de inrichting;
- kwalificatie van het personeel;
- methoden van bedwelming en doding;
- verzorging van de slachtdieren op het slachthuisterrein.

Verwacht mag worden dat een en ander geen ingrijpende consequenties zal hebben voor de huidige Nederlandse werkwijze.

2.4. Het residubeleid

Op 8 februari 1989 heeft het Permanent Veterinair Comité de nationale plannen goedgekeurd voor onderzoek van slachtdieren en vlees op residuen van de overige stoffen. Hiermee is de uitvoering van de richtlijn 86/469/EEG voltooid. Per 1 januari 1988 zijn al de Nationale plannen van kracht geworden voor onderzoek van slachtdieren en vlees op residuen van hormonale stoffen.

De normen, zoals ze in de diverse Nationale Plannen zijn vastgelegd, gelden voor het nationale- en het intracommunautaire handelsverkeer en tevens voor de invoer uit derde landen.

De derde landen zullen dus een plan moeten presenteren.

De tolerantienormen voor de aanwezigheid van residuen, vastgelegd in de Nationale Plannen, worden door de Lid-Staten onderling geaccepteerd in afwachting van de geharmoniseerde tolerantienormen.

Er mogen zo geen extra garanties gevraagd worden.

Wellicht zullen in de toekomst ook andere dieren dan mestrunderen, jonger dan twee jaar, in de boerderijfase gecontroleerd gaan worden.

In voorbereiding bij de Commissie is momenteel een uitbreiding van het systeem naar pluimvee en wild.

2.5. Diergeneesmiddelen

In het kader van de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake diergeneesmiddelen, is een tweetal basisrichtlijnen door de EEG vastgesteld (81/851, 81/852/EEG).

De richtlijnen moeten een garantie vormen voor de beschikbaarheid van kwalitatief goede diergeneesmiddelen welke op de juiste wijze worden toegepast. Voor het bereiken van dit doel staat de

Lid-Staten een tweetal instrumenten ter beschikking, te weten de registratie van de diergeneesmiddelen en een systeem van produktie- en handelsvergunningen. Alvorens een diergeneesmiddel op de markt mag worden gebracht, worden in het kader van de registratie onder andere eisen gesteld ten aanzien van :

- * kwalitatieve en kwantitatieve samenstelling,
- * werkzaamheid,
- * stabiliteit en houdbaarheid,
- * bereidingswijze,
- * kwaliteitscontrole en
- * veiligheid.

Ook ten aanzien van de produktie worden specifieke eisen gesteld onder andere betreffende gebouwen, opleiding, apparatuur en kwaliteitscontrole.

Voor met hoogwaardige technieken vervaardigde diergeneesmiddelen is een aparte regeling voorzien (87/22/EEG); hetzelfde geldt ten aanzien van toepassing van additieven in de diervoeding (70/524/EEG).

Zeer stringente wetgeving bestaat ten aanzien van geslachtshormonen en stoffen met thyreostatische werking. Gebruik van deze stoffen is, op enkele specifieke therapeutische toepassingen na, in de veehouderij verboden (81/602/EEG, 87/146/EEG). Strikte regels zijn gesteld voor de controle op de naleving van dit verbod, waarbij ook de methoden voor de opsporing van residuen van deze stoffen zijn geharmoniseerd (86/469/EEG, 85/358/EEG, 87/410/EEG). Het verbod strekt zich mede uit tot derde landen die naar de EG exporteren; zij dienen met ingang van 1989 aan te geven op welke wijze zij gaan controleren of verklaren dat exporten naar de EG "hormoon-vrij" zijn.

In voorbereiding zijn momenteel drie regelgevingen inzake geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik.

Het betreft :

1. Voorstel voor een verordening van de Raad houdende een communautaire procedure tot vaststelling van toleranties voor residuen van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik;
2. Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van richtlijn 81/851/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik;
3. Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot uitbreiding van de werkingssfeer van richtlijn 81/851/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik en houdende aanvullende bepalingen voor immunologische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik.

De bestaande gedecentraliseerde procedure voor de registratie van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik wordt verbeterd en gemoderniseerd.

§ III. DE HARMONISATIE

Op lange termijn moeten we er naar streven de gezondheidsnormen van alle Lid-Staten op een zo hoog mogelijk niveau vast te stellen, zodat de handelsbeperkingen opgeruimd kunnen worden. Om dit te bereiken zal een gemeenschappelijk beleid ter bestrijding van ziekten en epidemieën moeten worden ontwikkeld, aldus de heer Andriessen in zijn toespraak tijdens het 1992-congres van de Produktschappen in het najaar van 1988. De term "harmoniseren" op een hoog niveau of het hoogste niveau of een zo hoog mogelijk niveau zien we regelmatig terug in diverse publicaties. De Commissie gaat er van uit dat de door een Lid-Staat behaalde winst in dierziektenbeheersing door harmonisatie niet teniet gedaan mag worden.

Een enigszins relativerende benadering van het begrip is op zijn plaats. De Commissie streeft na:

- a. onderscheid te maken tussen gebieden waar harmonisatie een vereiste is en gebieden waarvoor kan worden volstaan met gehanteerde normen en voorschriften;
- b. de harmonisatie te beperken tot het vaststellen van essentiële voorschriften.

Zo tracht de Commissie ook het aantal te harmoniseren ziekten zoveel mogelijk te beperken. Het hoog niveau is dus geen kwantitatief begrip en moet kwalitatief worden opgevat. We zien dit principe terug in de ontwerp-handelsverordeningen pluimvee, schapen/geiten en vis. De Commissie tracht dit principe in de handelsverordeningen betreffende hygiëne ook gestalte te geven door de gedetailleerde regelingen te vermijden. Dat de Lid-Staten een andere visie hebben blijkt o.a. uit de zogenaamde gehaktrichtlijn en de richtlijn warmtebehandelde melk die alles tot in details trachten te regelen en daardoor onwerkzaam dreigen te worden.

IV. ONDERZOEK

Het wetenschappelijk, fundamenteel en praktijkgerichte onderzoek in de veterinaire sector in Nederland is tot op heden gericht op het Nederlandse belang. Het vloeit voort uit de Nederlandse behoefte en wordt gefinancierd uit voornamelijk Nederlandse fondsen.

De voortschrijdende harmonisatie in de veterinaire sector vraagt om een meer communautair gerichte benadering.

Door te anticiperen op de uit de harmonisatie voortvloeiende behoeften naar diagnostische, preventieve, therapeutische en produktieve vernieuwing, kan het Nederlandse belang beter worden gediend. Bovendien kan dan een beroep worden gedaan op communautaire fondsen.

Om zich als onderzoeksinstituut binnen de Gemeenschap te kunnen profileren, is het nodig zich te richten op een samenwerkingsverband met gelijkgerichte instituten uit andere Lid-Staten. Het onderzoeksbeleid zal zich moeten concentreren op de perspectieven van de veterinaire sector op weg naar en na 1992. De communautaire aandachtspunten in het licht van 1992 in deze sector worden aangegeven in de diverse technische handels- en uitroeiingsverordeningen of richtlijnen in de overige communautaire documenten.

V. DE FINANCIERING

De inspectie, keuring en certificering ten behoeve van het handelsverkeer zal per definitie niet voor rekening zijn van de Gemeenschap, maar voor rekening van het bedrijfsleven. De Raad heeft zich al in deze zin uitgesproken. Ten aanzien van de kosten gepaard gaande met de buitengrenscontrole in verband met de invoer uit derde landen, zal eventueel van dit principe worden afgeweken. De Commissie beoogt de instelling van een Veterinair Fonds. De omvang ervan is nog niet bekend.

Uit dit fonds kan geput worden ten behoeve van:

- versnelde uitroeiingsprogramma's;
- eventuele buitengrenscontrole;
- vaccinbanken met het oog op het in stand houden van een strategische hoeveelheid vaccins tegen die ziekten waartegen de vaccinatie wordt verboden;
- identificatie (en registratie);
- welzijnsmaatregelen;
- referentielaboratoria.

Voor wat betreft de kostenbestrijding bij de uitroeiing en bestrijding van dierziekten maakt de Commissie onderscheid tussen de drie eerder genoemde groepen dierziekten. De uitroeiing en bestrijding van de ziekten uit groep I zal, naar verwachting, gefinancierd worden middels een belangrijke nationale overheidsbijdrage, eventueel aangevuld met gemeenschapsfondsen en een bepaalde bijdrage van het bedrijfsleven. Ten aanzien van de ziekten uit groep II moet worden gerekend op een belangrijke bijdrage van het bedrijfsleven en afhankelijk van de ernst, uitbreiding, belang nationale veehouderij en volksgezondheidsaspecten, is een bijdrage van de nationale overheid en/of van de Europese Gemeenschap mogelijk (vergelijk de huidige versnelde uitroeiingsprogramma's betreffende tuberculose, brucellose, runderleucose, pleuropneumonie). Daar waar de initiatieven tot en de verantwoordelijkheid voor de bestrijding bij het bedrijfsleven liggen (groep III), zal de financiële consequentie door dit bedrijfsleven moeten worden gedragen (vergelijk het huidige zwoegerziektebestrijdingsprogramma).

85 VI. HET ONDERLINGE INFORMATIESYSTEEM

Een geavanceerd onderling informatiesysteem zal moeten worden opgezet ten behoeve van:

- melding van verzending van dieren en produkten door de verzendende Lid-Staat aan de Lid-Staat van bestemming en de Lid-Staten van doorvoer.
- melding van invoer uit een derde land door de buitengrenspost aan de Lid-Staten van bestemming en de Lid-Staten van doorvoer. De weigering van invoer uit een derde land zal gemeld worden aan de overige buitengrensposten.
- melding van onregelmatigheden door de Lid-Staat van bestemming naar de Lid-Staat van verzending en de Commissie. Tevens dienen de genomen maatregelen te worden gemeld.
- melding van uitbraken van dierziekten en de genomen bestrijdings- en vrijwaringsmaatregelen door de getroffen Lid-Staat naar de mede-Lid-Staat en aan de Commissie.
- onderlinge informatie over handelsvoorschriften voor de niet-geharmoniseerde produkten en dieren, al dan niet van communautaire oorsprong, inclusief de normen van bedrijfserkenning. Deze voorschriften en normen zijn opgeslagen in een communautaire databank (SHIFT-project). Deze informatiebehoefte is tevens van toepassing bij de doorvoer.
- informatie ten behoeve van specifieke situaties, vast te stellen door de Commissie, middels de PVC-procedure.

Ten aanzien van dit geavanceerde en uitgebreide systeem heeft de Commissie nog slechts ideeën. Over de daadwerkelijke invulling ervan is nog niets bekend.

56. VII. BESLUITVORMING

Het streven naar de voltooiing van de interne markt heeft een aanpassing van de communautaire besluitvorming noodzakelijk gemaakt om zowel politieke (de verdergaande integratie) als praktische redenen, namelijk de enorme hoeveelheid maatregelen die getroffen moeten worden om het gestelde doel te bereiken. Centraal staat hierbij de vervanging van het jarenlang gehanteerde eenparigheidsbeginsel, door het nemen van besluiten via een gekwalificeerde meerderheid.

Met de totstandkoming van de Europese Akte (1986), welke ondermeer een herziening van het Verdrag van Rome inhield juist op het gebied van de besluitvorming, is de toepassing van het meerderheidsbeginsel in sterke mate uitgebreid.

Het leidt geen twijfel dat deze ontwikkeling aanzienlijk heeft bijgedragen aan het sneller totstandkomen van besluiten dan voorheen het geval was.

Deze op zich niet onlogische stap in de verdere ontwikkeling van de Gemeenschap - in toenemende mate wijkt het individuele belang voor het communautaire belang - heeft natuurlijk wel als consequentie dat de individuele belangen in een aantal gevallen worden overstemd.

Uiteraard geldt deze ontwikkeling ook voor de veterinaire sector, waar het principe van de dubbele rechtsbasis verdwenen is: voorschriften worden voornamelijk gebaseerd op artikel 43, betreffende besluiten op basis van een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Dat dit niet altijd van harte gaat wordt geïllustreerd door het "hormonen-verbod" waartegen met name het Verenigd Koninkrijk zich een tijd lang krachtig heeft verzet.

Ook met betrekking tot het beheer in de veterinaire sector lijken verdergaande aanpassingen te verwachten. Meer en meer zal dit beheer komen te liggen bij de Commissie en het Permanent Veterinair Comité. Genoemd werden al twee ontwerp-verordeningen over de veterinaire controles, waarin dit beheer is uitgewerkt, en waarin bovendien het contrafilet niet meer zou zijn opgenomen (hoewel het mogelijk is dat de Raad deze constructie alsnog besluit te handhaven). De huidige ontwerp-teksten voor communautaire regelingen worden alleen in de vorm van verordening in plaats van richtlijn gepresenteerd.

Overigens spreekt de Commissie zich herhaaldelijk uit over haar voorkeur voor de formule van het raadgevende in plaats van het regelgevende comité (PVC).

In deze formule geeft het PVC een advies over een voorgestelde maatregel, waarover niet wordt gestemd. De Commissie stelt de maatregel vast, rekening houdend met het advies. Daarmee zou de rol van de Lid-Staten worden teruggebracht.

VIII. DE ONTWIKKELINGEN IN HET LICHT VAN 1992 IN RELATIE TOT BESTAANDE
EN TOEKOMSTIGE COMMUNAUTAIRE REGELINGEN

Momenteel, op weg naar 1992, merken we op dat de visie, zo u wilt de filosofie van de Commissie, zich reeds aftekent in de besluitvorming c.q. het besluitvoornemen.

- Met de genoemde drie categorieën dierziekten wordt al gewerkt in de ontwerp-handelsverordeningen t.b.v. schapen, geiten en pluimvee.
- De bedrijfsstatus als basis voor de certificering ten behoeve van het intracommunautaire handelsverkeer zien we reeds in de ontwerp-handelsverordening voor schapen en geiten, pluimvee, visprodukten en de van kracht zijnde leucose-richtlijn. Ook in de per 1 januari 1989 van kracht geworden handelsrichtlijn voor warmtebehandelde melk is de bedrijfsstatus een basisbegrip. In de Handelsrichtlijn runderen en varkens (64/432/EEG) kenden we al het begrip bedrijfsstatus i.v.m. rundertuberculose, Brucella abortus, klassieke varkenspest en Afrikaanse varkenspest.
- Het begrip regionalisatie in verband met de dierziektesituatie zagen we reeds langer in de zgn. derde-landen-beschikkingen ten behoeve van de export van vers vlees naar de Gemeenschap en bij uitbraken van dierziekten (mond- en klauwzeer, klassieke varkenspest, Afrikaanse varkenspest) in de Gemeenschap in verband met de uitroeiing of bestrijding.
Nieuw is het principe om een Lid-Staat ten aanzien van een epizoötische ziekte op te delen in regio's waar de ziekte enzoötisch is en regio's waar de ziekte niet voorkomt (exotisch is). Deze regionalisatie heeft niet een in tijd beperkt karakter, zoals dat bij uitbraken van epizoötische ziekten geldt. Dit principe is nu toegepast voor Spanje in verband met de daar regionaal enzoötisch voorkomende Afrikaanse varkenspest.
- De controle van het integrale productieproces als de basis voor certificering komt het sterkst naar voren in de ontwerp-handelsverordening pluimvee en de van kracht zijnde handelsrichtlijn warmtebehandelde melk.
- Het principe gelijke eisen voor zowel nationaal als intracommunautair handelsverkeer zagen we al langer in de pluimveevlees handelsrichtlijn en zien we terug in ontwerp-handelsverordeningen visprodukten, schapen en geiten en levend pluimvee, de ontwerp-richtlijn eiprodukten en de ontwerp-verordeningen op het gebied van het welzijn van dieren. Ook de handelsrichtlijn warmtebehandelde melk voorziet in dit principe, zij het in een gefaseerde uitvoering.
- De vrijwaringsmaatregelen zoals verwoord in de controle-verordening (voorstel 1, onder hoofdstuk 1.3.) zijn onder andere ingebracht in de ontwerp-handelsverordening schapen, geiten, levend pluimvee en vis(produkten).
- De communautaire inspecties worden al uitgevoerd in het kader van het intracommunautaire handelsverkeer en de invoer uit derde landen van vers vlees. In alle nieuwe verordeningen en richtlijnen zien we dit principe terug.

- De bedrijfserkenning samenhangend met eisen t.a.v. inrichting, administratie, nationaal toezicht, personeel etc. komt o.a. naar voren in de ontwerp-handelsverordening pluimvee, de embryo-richtlijn, de van kracht zijnde sperma-richtlijn en de ontwerp-verordening invoer dierlijke produkten uit derde landen.

Reeds lang wordt het principe van bedrijfserkenning gehanteerd bij het intracommunautaire handelsverkeer de invoer uit derde landen van vlees en vleesprodukten.

- De controle op voorwaarden van niet geharmoniseerde produkten

Het controlesysteem van deze produkten, gebaseerd op een geautomatiseerd intracommunautair informatiesysteem (SHIFT) wordt nu geëtaleerd in de ontwerp-verordening invoercontrole dierlijke produkten uit derde landen.

BIJLAGE

Lijst van ziekten (voorstel)

Groep I :

- Mond- en klauwzeer (MKZ)
- Klassieke varkenspest (KVP)
- Afrikaanse varkenspest (AVP)
- Vesiculaire varkensziekte (VVP)
- Pseudo-vogelpest (Newcastle Disease, NCD)
- Exotische ziekten in het algemeen (b.v. runderpest, ziekte van kleine herkauwers ("Peste des petite ruminants"), vesiculeuse stomatitis, bluetongue, paardepest, Teschener ziekte, vogelpest, schape- en geitepokken)
- Infectieuze hemopoëtische necrose.

Groep II :

- Besmettelijke longziekte der runderen
- Rindertuberculose
- Runderbrucellose
- Schape- en geitebrucellose (B. melitensis)
- Varroamijtziekte bij bijen.

Groep III :

- Rabiës
- Ziekte van Aujeszky
- Enzoötische bovine leucose
- Zwoegerziekte (Maedi Visna)
- IBR/IPV
- Besmettelijke agalactie
- Scrapie
- Bepaalde pluimveeziekten
- Bepaalde visziekten.